

ПРОБЛЕМИ У ЛАБОРАТОРИЈАМА ПРИМАРНОГ НИВОА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ ВИЂЕНИ ОКОМ СПОЉАШЊЕГ ОЦЕЊИВАЧА

Мр фарм. Јелена Ошап спец.медицинске биохемије оцењивач АЗУС-а,
технички експерт и оцењивач АТС-а
Нови Сад

*Активности на унапређењу рада медицинско-биохемијске лабораторијске струке у Републици Србији
Хотел „ШУМАРИЦЕ“ Крагујевац, 17. новембар 2015. године*

Обављајући своју делатност у медицинско-биохемијским лабораторијама запослени константно раде на унапређењу квалитета рад и благовременом пружању услуге.

Како постоје области које су нама мање блиске желим да овом приликом поделим са вама у циљу што успешнијег сагледавања неопходних захтева.

ОСОБЉЕ

Организација и рад лабораторије треба да је у складу са *Правилником о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе („Сл. гласник РС” бр. 43/2006, 112/2009)*. За ПЗЗ у лабораторијској дијагностици предвиђа

- једног дипломираног фармацеута - медицинског биохемицара или
- дипломираног фармацеута специјалисту медицинске биохемије или
- доктора медицине специјалисту клиничке биохемије, шест лабораторијских техницара са вишом односно средњом школском спремом и једног помоћног радника на обим посла до 120.000 анализа годишње.

Колеге треба да буду упознате са наведеним како би могле реално планирати број извршилаца.

Запослени треба да су упознати са *Правилником о организацији и систематизацији послова*.

Такође се треба упознати са безбедности на раду: *Акту о процени ризика* за радна места, имунизацији, пружању прве помоћи, против пожарној заштити, акцидентним стањима и управљању медицинским отпадом.

ПРУЖАЊЕ УСЛУГА

Ускладити услуге према *Номеклатури лабораторијски услуга („Сл.гласник РС” бр 59/2012)*.

Придржавати се анализа које су дефинисане за Примарни ниво здравствене заштите.

Наведено је неопходно и ради праћења података у *Табели бр 19- 1015 – Служба за лабораторијску дијагностику* (са шифрама) коју смо у обавези да пратимо и достављамо Институту за јавно здравље Србије.

1015 - СЛУЖБА ЗА ЛАБОРАТОРИЈСКУ ДИЈАГНОСТИКУ

Табела бр 19

РФЗО ШИФРА	АКТИВНОСТИ	Извршење 2014	План 2015
	Заједничке опште лабораторијске услуге		
L000018	Узорковање крви (микроузорковање)		
L000026	Узорковање крви (венепункција)		
L000034	Узорковање других биолошких материјала у лабораторији		
L000042	Пријем, контрола квалитета узорка и припрема узорка за лабораторијска испитивања*		
	Опште хематолошке анализе у крви		
L014019	Хематокрит (Хцт) у крви		
L014027	Хемоглобин (Хб) у крви		
L014076	Крвна слика (Ер, Ле, Хцт, Хб, Тр)		
L014084	Крвна слика (Ер, Ле, Хцт, Хб, Тр, ЛеФ)		

ЛАБОРАТОРИЈСКА ОПРЕМА, РЕАГЕНСИ И ПОТРОШНИ МАТЕРИЈАЛ

Записи о опреми морају да се воде и морају бити лако доступни у току животног века опреме.

Неопходно је дефинисати сву опрему која подлеже у складу са законском регулативом, еталонирању и прецизирати план еталонирања *Закон о метрологији („Сл.гласник РС” бр. 30/2010)* и *Правилника о изменама и допунама Правилника о врстама мерила за које је обавезно оверавање и временским интервалима њиховог периодичног оверавања („Сл. гласник РС”бр 49/2010)* а то су:

- ваге са аутоматским функционисањем,
- медицински термометри (стаклени и електрични) и
- спектрофотометри који се користе у функцији заштите здравља

ЛАБОРАТОРИЈСКА ОПРЕМА, РЕАГЕНСИ И ПОТРОШНИ МАТЕРИЈАЛ

Набављене реагенсе и потрошни материјал чувати и руковати на начин који спречава оштећење или пропадање и о томе водити записе. Наведено доприноси и безбедности на раду.

Једноставно је то сагледати из *Безбедносног листа (МСДС листе)* за реагенсе коју може да достави понуђач а садржи:

- Идентификација хемикалије и подаци о лицу које ставља хемикалију у промет;
- Идентификација опасности;
- Подаци о састојцима;
- Мере прве помоћи;
- Мере заштите од пожара;
- Мере у случају хемијског удеса;
- Руковање и складиштење и остало.

ПРОЦЕСИ ПРЕ ИСПИТИВАЊА

Лабораторија мора да поседује информације које су доступне за пацијенте пре сакупљања узорка

Велики проблем је **транспорт биолошког материјала**, често се у огранцима сакупља примарни узорак и транспортује у централну лабораторију који није одговарајући.

Неопходни су наменски контејнери/преносиви фрижидери и да поседује документовану процедуру за праћење транспорта узорка, како би обезбедила да су они транспортовани:

- a) у временском оквиру који је одговарајући за природу захтеваних испитивања
- b) у оквиру температурних интервала специфицираних за прикупљање узорка и руковање њим
- ц) на начин који осигурава интегритет узорка и безбедност преносиоца, опште популације и лабораторије која врши пријем у складу са успостављеним захтевима (*SRPS EN ISO 15189:2014, Медицинске лабораторије - Захтеви за квалитет и компетентност*).

ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА РЕЗУЛТАТА ИСПИТИВАЊА

Спољашњу контролу квалитета је неопходно спроводити чиме је омогућено стално унапређење рада, висока тачност лабораторијских услуга, елиминисање непотребних понављања, рационализацији и уштеди материјалних средстава.

Најприкладније за све установе је национална спољашња контрола квалитета ,коју смо спроводили годинама. Тако би имали информације о раду и квалитету свих лабораторија и хармонизовали се.

Нагласила би неопходност анализирања извештаја и спровођење корективних мера када нису испуњени претходно утврђени критеријуми. О томе водити записе.

Спољашња контрола квалитета је неопходна и ради

- акредитациског поступка
- спољашње провере квалитета стручног рада према *Правилнику о провери квалитета стручног рада здравствених установа, приватне праксе, здравствених радника и здравствених сарадника („Сл. гласник РС”, бр. 35/201)*
- унутрашње провере квалитета стручног рада.

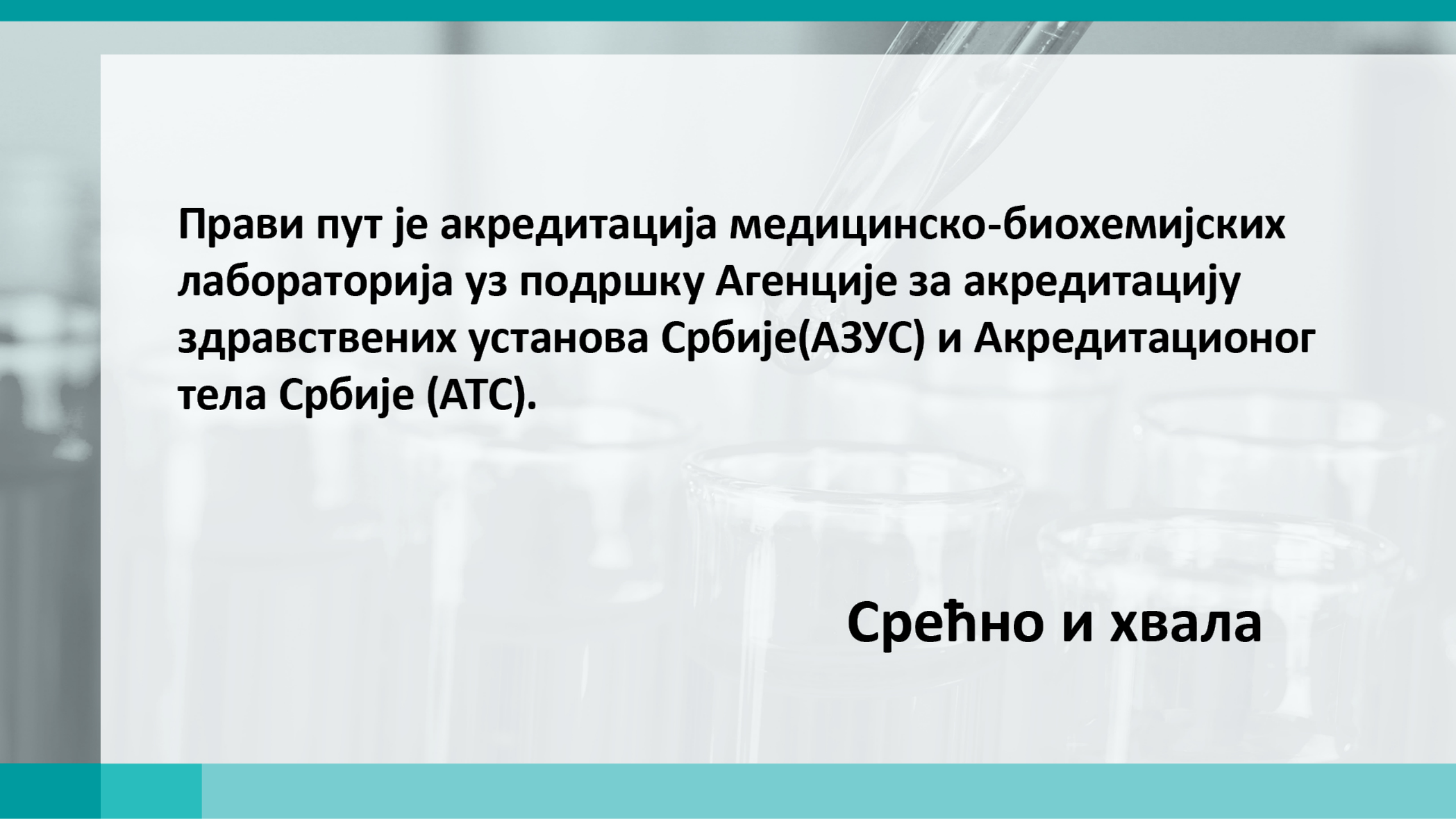
ПЛАН ЗА СТАЛНО УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА РАДА И БЕЗБЕДНОСТ ПАЦИЈЕНТА

Стално унапређење квалитета и безбедности пацијената је саставни део свакодневних активности здравствених радника, здравствених сарадника и свих других запослених у здравственом систему (*Стандард Агенције за акредитацију здравствених установа Србије*).

Планом унапређења рада и безбедности пацијента ближе одредити **области** у лабораторији:

- Унапређење задовољства корисника (информисаност, доступност и сл.)
- Унапређење задовољства запослених (КМЕ, набавка униформи и др.)
- Обезбеђивање безбедности пацијента и запосленог (набавка преносивих фрижидера и др.)
- Праћење показатеља квалитета рада
- Обезбеђење и контрола квалитета поступака испитивања
- Минимализирање могућности настанка нежељених догађаја у установи
- Подршка акредитацији
- Унапређење коришћења ЛИС-а

Планирањем, реализацијом и анализом истог тежи се достизању највишег нивоа квалитета рада и безбедности пацијената.

Прави пут је акредитација медицинско-биохемијских лабораторија уз подршку Агенције за акредитацију здравствених установа Србије(АЗУС) и Акредитационог тела Србије (АТС).

Срећно и хвала